

NOTAT14. april 2021
Sag 2021-2151**Bilag 2.2.4. Idébeskrivelse specialiseret iværksætterindsats for turisme****Udfordring**

Dansk turisme står efter mange års fremgang midt i en alvorlig og forventeligt længerevarende krise som følge af ændrede rejsemønstre, reduceret efterspørgsel og betydelig usikkerhed i forlængelse af COVID-19-pandemien. Turismeerhvervets konkurrenceevne er svækket – med store regionale nuancer – og den samlede jobeffekt af det tabte turismeforbrug i 2020 vurderes til mellem 40.000 og 44.000 fuldtidsbeskæftigede på årsbasis.

Turisme er i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023* udpeget som en dansk styrkeposition. Turismeindustrien er blandt de sektorer, som globalt set, påvirkes mest af nye teknologier og trends, hvilket udfordrer branchen og giver nye muligheder. Turismebranchen mangler generelt innovationskapacitet, og kundecentreret innovation er en stor udfordring for mange af de etablerede turismevirksomheder, især de mindre og ofte familiedrevne virksomheder.¹ I det seneste årti har turismestartups således været den primære innovationsdriver i den globale turismeindustri. Traveltech er fx et af de forretningsområder, der globalt set tiltrækker flest investeringer i startups.

Stærke økosystemer for startups er på mange måder afgørende for at udnytte de potentialer, der ligger i turisme, og imødekomme de nye trends, som udfordrer især den etablerede del af branchen. Det kræver et velfungerende dansk økosystem at fremme en stærk og sund underskov af turisme-startups.²

Turisme-startups savner viden og netværk og er oftest ikke fortrolige med erhvervsfremmesystemet.³ Turismeiværksættere kan med fordel hurtigere henvises til specialiseret rådgivning, så deres forretningspotentiale kan accelereres.

Flere innovative startups med digitale forretningsmodeller er eller har været en del af inkubator-miljøer på universiteter og/eller har deltaget i startup events. Her får de adgang til viden og sparring særligt i forhold til deres digitale forretningsmodel og til andres erfaringer med generelle spørgsmål om at drive en startup. Iværksætterne peger imidlertid på, at de savner sparring med andre aktører fra turismebranchen samt viden om branchen, som de ikke har adgang til i de eksisterende miljøer. Erhvervet har således efterspurgt en dedikeret startup- og innovationsindsats, herunder etablering af en startup- og innovationshub, der samler aktørerne i økosystemet og tilbyder målrettede tilbud til turisme-startups.⁴ Efterfølgende dialog med turismeaktørerne har også bekræftet opbakning til dette.

¹ Kortlægning og analyse af innovative turisme-startups i Danmark, Udarbejdet af Oxford Research for Wonderful Copenhagen og Dansk Kyst- og Naturturisme, april 2020

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

ERHVERVSSTYRELSENVejlsovej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00

CVR-nr 10 15 08 17

E-post deb@erst.dk

www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

Løsning

Det foreslås på den baggrund at gennemføre en målrettet indsats rettet mod acceleration af iværksættere på turismeområdet. Formålet med indsatsen er, at flere iværksættere inden for turismeerhvervet udvikler sig til vækstiværksættere med fokus på nye visionære forretningsmodeller og produkter. Skaleringspotentialet skal ses i lyset af de aktuelle udfordringer i turismeerhvervet som følge af COVID-19.

Indsatsen skal bidrage til en stærkere bro mellem iværksætterne og relevante økosystemer, både med henblik på at styrke iværksætterne med viden og sparring, men også for at styrke turismeaktørernes mulighed for at arbejdet med spin-outs fra fx universiteterne, så der sikres nyskabende og visionære turisme-produkter.

Indsatsen skal give turisme-startups adgang til specialiserede forløb, events m.v. samt henvise til private rådgivere/sparringspartnere i branchen. Eksempler på indsatser for en turisme-startup-indsats kan være:

- Information om muligheder, udfordringer og samarbejds-/tilbudsmuligheder i miljøet
- Specialiserede forløb, herunder accelerator-indsats, der understøtter vejen fra idé til prototype til markedsudvikling
- Partnerskaber og samarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner m.v.
- Internationalisering, der fremmer danske startups' adgang til investorer, promovring af danske startups i udlandet m.v.
- Vejledning om finansieringsmuligheder

Det er vigtigt, at indsatsen bygger på dybe kompetencer inden for skalering og forretningsudvikling. Der kan med fordel inddrages kompetencer fra andre brancher, herunder private aktører.

For at fremme de potentielle synergier, der er mellem turismeaktørernes nuværende kerneopgaver og porteføljer, og en specialiseret vækstiværksætterindsats foreslås de offentlige turismedremmeaktører at have en central rolle i indsatsen. Indsatsen skal bidrage til et enkelt erhvervsfremmesystem for virksomhederne og skal derfor gennemføres under hensyntagen til de forskellige roller i erhvervsfremmesystemet.

Målgruppen er startups inden for turismeerhvervet med skaleringspotentiale og vækstambitioner særligt inden for grøn og bæredygtig turisme, men også stedbunden, lokal oplevelsesudvikling, viden- og databaseret udvikling, innovativ brug af teknologi samt investeringer i et attraktivt turismeprodukt, jf. de strategiske fokusområder.

Ophæng i strategien

Den foreslåede indsats falder inden for rammerne af bestyrelsens strategi *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*, hvor det er et pejlemærke, at flere iværksættere skal lykkes, og at de nye virksomheders udvikling og skalering skal øges, blandt andet ved at styrke iværksætttermiljøerne i hele landet. Indsatsen bidrager ligeledes til målene under REACT-EU-indsatsen "genstart gennem iværksætteri", ligesom indsatsen flugter med forventningerne til den kommende nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme.

Lokale behov, muligheder og variationer

Behov og udfordringer varierer mellem landsdele og forretningsområder, og det er vurderingen, at det er mest hensigtsmæssigt at lade ansøgerne vurdere behovet i forhold til de strategiske og geografiske fokusområder og turismeerhvervet. Ansøger anmodes derfor om at godtgøre de ansøgte indsatsers evne til at imødekomme lokale behov og variationer.

Koordinering med øvrige indsatser

Det skal generelt sikres, at ansøgte aktiviteter ikke overlapper med allerede igangsatte aktiviteter under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, herunder indsatser støttet under omstillingspuljen, bredere iværksætterindsatser og de årlige turismepuljer samt erhvervshusenes iværksætterindsats.

Koordinering er generelt et tungtvejende hensyn i udmøntninger, men det vurderes særligt relevant for turismeaktørerne i denne udmøntning, da disse aktører ikke i større omfang hidtil har gennemført indsatser ift. iværksættere. Det er således væsentligt, at ansøgere sandsynliggør koordinering og sammenhæng med bl.a. erhvervshusenes indsats. Koordination/forenkling udgør derfor et eksplicit vurderingskriterie.

Erfaringen fra lignende indsatser, fx TourismX og Kick-start Dansk Turisme kan med fordel inddrages.

Effekter

Indsatsen skal bidrage til målet under REACT-EU-iværksætterindsatsen om at øge antallet af iværksættere samt deres overlevelse og vækst. Ansøger skal opstille relevante effektmål såsom forventede antal startups i indsatsen, forventet antal startups, der udvikler sig til vækstiværksættere, samt omsætning og beskæftigelse i deltagende virksomheder, herunder på længere sigt antal skabte vækstiværksættere. Dertil kan komme projektspecifikke indikatorer, som ansøger vurderer, er vigtige for at demonstrere indsatsens effektskabelse, og som projektet kan angive i det elektroniske ansøgningsskema.

Centrale kriterier

Ansøgninger vil blive vurderet på tre centrale vurderingskriterier vægtet som angivet i tabel 1. Et projekt skal score mindst 65 pct. for at komme i betragtning samt mindst 50 pct. af scoren for hvert kriterium.

Tabel 1. Centrale kriterier

Pejlemærker	Vurderingskriterier
Virksomhedernes behov (0-40 point)	<p>Projektet skal have et klart erhvervmæssigt rationale</p> <p>Der lægges vægt på, at projektet demonstrerer og sandsynliggør, hvordan det tager udgangspunkt i virksomhedernes behov, herunder i forhold til tilpasning og omstilling til situationen efter COVID-19-pandemien, så de hårdest ramte områder prioriteres og gerne i et lokalt perspektiv. Der lægges derudover vægt på, at indsatsen understøtter iværksættere, der bidrager til den grønne omstilling af erhvervslivet/samfundet.</p> <p>Der lægges vægt på, at projektet opstiller en klar og logisk effektkæde, der demonstrerer en kvalificeret og økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem aktiviteter, output og ønskede effekter, herunder opstiller klare mål. Det vægtes i forlængelse heraf positivt, hvis den ansøgte indsats bygger på en datadrevet tilgang til at identificere og imødekomme virksomhedernes behov, og at dette afspejles fx i tilgangen til virksomhedsrekruttering, eller i tilrettelæggelsen af vækstforløbene.</p>

Pejlemærker	Vurderingskriterier
Forenkling (0-25 point)	<p>Projektet understøtter et mere enkelt, digitalt og overskueligt erhvervs- og turismefremmesystem med færre og stærkere aktører og nemt tilgængelige ydelser</p> <p>Der lægges vægt på, at ansøger bidrager til et enkelt og overskueligt erhvervsfremmesystem. Ansøger skal redegøre for sin egen og projektets rolle i erhvervsfremmesystemet, herunder sandsynliggøre at projektet understøtter et digitaliseret system og respekterer de roller, som bl.a. den lokale erhvervsservice, erhvervshuse, klynger og andre aktører har i erhvervsfremmesystemet, samt at projektet ikke har uhensigtsmæssige overlap med andre aktørers aktiviteter, herunder de regionale fyrtårnsindsatser.</p> <p>Det vægtes positivt, at der præsenteres en plan for den konkrete håndtering af snitflader og samarbejds- og henvisningsmuligheder med de øvrige aktører samt med eksisterende iværksættertilbud, herunder særligt i regi af erhvervshusene.</p>
Partnerskab og samarbejde (0-35 point)	<p>Projektet gennemføres af en solid projektorganisation i et relevant og stærkt partnerskab</p> <p>Det skal fremgå af projektbeskrivelsen, hvilke konkrete aktiviteter den enkelte aktør gennemfører, og hvordan aktørerne samarbejder, så aktiviteterne samtidig udgør én samlet indsats. Ansøger skal beskrive sine egne og eventuelle øvrige projektaktørers økonomiske og administrative kapacitet. Ansøger skal endvidere beskrive egne og eventuelle øvrige projektaktørers faglige, projektrelevante kernekompetencer samt erfaringer med at gennemføre aktiviteter svarende til projektets aktiviteter. Det vægtes positivt, at der tilrettelægges en effektiv indsats, herunder at der ses en klar opgavedeling eller outsourcing til andre aktører, fx med anvendelse af administrative eller virksomhedsrettede fællesfunktioner.</p>

Supplerende krav

- **Projektafslutning:** Projektet skal være afsluttet og slutafregnet inden medio 2023.
- **Støtteprocent:** Projektet kan søge om tilskud på maksimalt 75 pct. af de støtteberettigede udgifter.
- **Organisering:** Projektet skal gennemføres i regi af et konsortium bestående af de tre nationale turismeudviklingsselskaber, Danske Destinationer og/eller et eller flere destinationselskaber samt evt. VisitDenmark. Der skal udpeges en erfaren operatør blandt de deltagende aktører, jf. også kriteriet om partnerskab og samarbejde. Hertil kan komme øvrige relevante partnere.

Økonomi

Der foreslås afsat i alt 20 mio. kr. til den turismerettede indsats (med en støttesats på 75 pct.). Den resterende del af medfinansieringen tilvejebringes af aktørerne. Sekretariatet bemyndiges til at overflytte ikke-forbrugte midler mellem iværksætterindsatserne under REACT-EU, så der sikres fuld udmøntning.

Videre proces

Såfremt bestyrelsen godkender indstillingen, forventes indsatsen annonceret umiddelbart efter bestyrelsesmødet d. 21. april. Der forventes en relativt kort ansøgningsfrist, således at indstilling af ansøgninger til bestyrelsens godkendelse forventes forelagt på bestyrelsesmødet i juni 2021 eller senest på mødet d. 29. september 2021. Umiddelbart herefter udsteder Erhvervsstyrelsen tilsagn/afslag til ansøgerne.